

Міністерство розвитку
громад та територій
України

Сфера централізованого водопостачання та водовідведення в умовах війни

СТАН, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ ВІДНОВЛЕННЯ ТА
РОЗВИТКУ

Стан водопостачання та водовідведення в Україні

Міністерство розвитку громад та територій України

Технічний стан

- Аварійний стан мереж водовідведення - 41,9 %;
- Аварійний стан мереж питного водопостачання - 34,9 %;
- Аварійний стан насосного обладнання водопостачання - 20,2 %;
- Аварійний стан насосного обладнання водовідведення - 30,7 %;
- Доступ населення до централізованого водопостачання - 67,7 % (в сільських населених пунктах 24 %)
- Доступ населення до централізованого водовідведення - 52,7 % (в сільських населених пунктах 2 %)

Збитки від збройної агресії

- Пошкодження, завдані сектору водопостачання та водовідведення - **\$ 7,8 млрд;**
- Найбільше пошкоджень завдано мережам водовідведення, мережам водопостачання та очисним спорудам, зокрема у Харківській, Луганській, Чернігівській, Херсонській та Донецькій областях;
- Збитки в сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення - **\$ 14,4 млрд;**
- Потреби у реконструкції та відновленні сфери водопостачання та водовідведення - **\$ 17,5 млрд;**

Головні виклики

- Недостатнє охоплення населення послугами централізованого питного водопостачання та водовідведення
- Значний знос та руйнування інфраструктури внаслідок військових дій
- Третина питної води не відповідає європейським стандартам якості
- Половина стічних вод не проходить повний цикл біологічного очищення
- Невирішені питання управління осадами очисних споруд водовідведення
- Висока енергоємність систем питного водопостачання та водовідведення
- Застарілі технології виробництва питної води та очищення стічних вод

Стандарти ЄС в сфері водопостачання та водовідведення

Міністерство розвитку громад та територій України

Акти права ЄС

- Директива Ради ЄС 91/271/ЄЕС від 21 травня 1991 року Про очищення міських стічних вод, яка замінюється Директивою (ЄС) 2024/3019 від 27 листопада 2024 року
- Директива Ради 2012/27/ЄС Про енергетичну ефективність від 25 жовтня 2012 року
- Директива (ЄС) 2020/2184 від 16 грудня 2020 року про якість води, призначеної для споживання людиною
- Директива Ради 86/278/ЄЕС від 12 червня 1986 року про захист навколишнього середовища та, зокрема, ґрунту у випадках використання у сільському господарстві осаду стічних вод

Загальний стан імплементації

- Нормативно-правова база майже повністю відповідає вимогам актів права ЄС;
- Стандарти ЄС не досягнуті;
- Програми впровадження стандартів ЄС розроблені та впроваджуються.

Імплементація Директиви Ради 2012/27/ЄС Про енергетичну ефективність

Міністерство розвитку
громад та територій
України

Акти імплементації (головні)

- Закон України «Про енергетичну ефективність»;
- Постанова КМУ від 21 січня 2025 р. № 61 «Про затвердження Порядку здійснення державного моніторингу у сферах питної води, питного водопостачання та водовідведення»;
- Розпорядження КМУ від 15 листопада 2024 р. № 1133-р «Про затвердження Державної цільової економічної програми енергетичної модернізації підприємств водопостачання та водовідведення, що перебувають у державній або комунальній власності, на період до 2030 року»;
- Наказ Міністерства інфраструктури «Про затвердження Порядку ведення первинного обліку обсягів утворення, оброблення, зберігання та утилізації осадів стічних вод» № 643 від 17 липня 2024 р.;
- Наказ Мінрозвитку від 12 червня 2025 р. № 986 «Про затвердження Порядку розроблення схем оптимізації систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення».

Ключові виклики

- стійкий тренд підвищення вартості енергоресурсів;
- енерговитрати галузі складають більше 40% собівартості послуг;
- третина води в системах втрачається при виробництві та транспортуванні;
- не впроваджено системний підхід до підвищення енергоефективності систем водопостачання та водовідведення.

Шляхи вирішення

- Виконання заходів Державної цільової програми ЕНЕРГОВОДА – 2024-2030 роки;
- Впровадження Платформи державного моніторингу стану водопостачання та водовідведення – I квартал 2027 року.

Імплементация Директиви Ради 91/271/ЄЕС про очищення міських стічних вод

Міністерство розвитку
громад та територій
України

Акти імплементации (головні)

- Закон України «Про водовідведення та очищення стічних вод»;
- Постанова КМУ від 29 березня 2024 р. № 364 «Про затвердження Порядку розроблення нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин у системи централізованого водовідведення та переліку забруднюючих речовин, скидання яких у системи централізованого водовідведення нормується»;
- Постанова КМУ від 14 травня 2024 р. № 548 «Про затвердження Порядку проведення оцінки стану водовідведення та очищення стічних вод»;
- Постанова КМУ від 2 квітня 2024 р. № 378 «Про затвердження Порядку очищення стічних вод перед скиданням в уразливих зонах»;
- Постанова КМУ від 21 січня 2025 р. № 61 «Про затвердження Порядку здійснення державного моніторингу у сферах питної води, питного водопостачання та водовідведення»;
- Розпорядження КМУ від 24 грудня 2025 р. № 1502-р «Про затвердження Державної цільової екологічної програми технічної модернізації підприємств водовідведення та очищення стічних вод, що перебувають у державній або комунальній власності, на період до 2034 року»;
- Наказ Міністерства розвитку від 12 грудня 2018 р. № 341 «Про затвердження Порядку повторного використання очищених стічних вод та осаду стічних вод за умови дотримання нормативів гранично допустимих скидів»;
- Наказ Міністерства розвитку від 01 грудня 2017 р. № 316 «Про затвердження Правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення та Порядку визначення розміру плати, що справляється за понаднормативні скиди стічних вод до систем централізованого водовідведення»

Ключові виклики

- нерівність в доступі до централізованого водовідведення між міськими (94,1 %) та сільськими (2 %) населеними пунктами;
- незадовільний технічний стан об'єктів систем водовідведення та очищення стічних вод;
- не впроваджено системний підхід до розвитку систем водовідведення та очищення стічних вод.

Шляхи вирішення

- Реалізація Державної цільової програми ЕКОСТОКИ
- Прийняття Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення законодавства у сфері питного водопостачання та водовідведення»
- Впровадження Платформи державного моніторингу стану водопостачання та водовідведення

ДЕРЖАВНА ЕКОНОМІЧНА ПРОГРАМА «ЕНЕРГОВОДА»

Міністерство розвитку громад та територій України

Мета програми

Стимулювання процесу підвищення енергетичної ефективності систем водопостачання та водовідведення для створення привабливих умов інвестування галузі

Захист довкілля ●●●●●

Сталий розвиток ●●●●●

Прозорі процедури ●●●●●

Головні заходи

- Оптимізувати мережі водопостачання/водовідведення в населених пунктах – 400 од;
- Замінити насоси в системах водопостачання/водовідведення – 20 тис од;
- Автоматизувати роботу насосних станцій – 1000 од;
- Встановити регулятори тиску магістральних мереж – 8000 од;
- Збудувати сонячних електростанцій – 100 од;
- Встановити теплові насоси – 250 од;
- Збудувати гідроелектростанцій на скиді стічних вод – 5 од.

Плановані результати

30 % зменшення споживання електроенергії

20 % зменшення втрат та витрат питної води

420 тон/рік зменшення обсягів викидів CO₂

Бюджет

Всього до 2030 року - **50 млрд грн**, в тому числі:

Інші джерела 50%

Державний бюджет

25%

Місцевий бюджет

25%

Впровадження 2026–2030 роки

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДЕРЖАВНОЇ ЦІЛЬОВОЇ ПРОГРАМИ «ЕНЕРГОВОДА» ЗА 2025 РІК

Завдання 1. Формування інноваційного середовища

- навчено **886 осіб** з питань енергоефективності у сфері ВКГ, зокрема за ПРОГРАМОЮ ПОСИЛЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ПИТНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ВОДОВІДВЕДЕННЯ, розробленою UNICEF спільно з Мінрозвитку

Завдання 2. Підвищення інституційної спроможності підприємств у сфері водопостачання та водовідведення

- Розроблено **26 схем оптимізації систем водопостачання та водовідведення** у 11 областях України
- Впроваджено **9 ГІС систем** у Волинській, Закарпатській, Кіровоградській, Львівській та Харківській областях

Завдання 8. Впровадження системи управління енергетичною модернізацією підприємств водопостачання та водовідведення

- створено **Групу управління та підтримки Програми «Енерговода»**

Показник економічної ефективності Програми за 2025 рік

73 %

Покращення енергетичної спроможності підприємств

введено в експлуатацію 95 сонячних електростанцій

встановлено 18 когенераційних установок

автоматизовано роботу 286 насосних станцій

замінено 1443 насоси у системах водопостачання та водовідведення

ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГІЧНА ПРОГРАМА «ЕКОСТОКИ»

Міністерство розвитку громад та територій України

Мета програми

Захист навколишнього природного середовища від негативного впливу скидання стічних вод у природні водойми та підвищення рівня доступу населення до систем водовідведення

Захист довкілля ●●●●●

Сталий розвиток ●●●●●

Прозорі процедури ●●●●●

Головні заходи

- Збудувати та реконструювати мережі водовідведення – 50 тис. км;
- Збудувати та реконструювати очисні споруди водовідведення – 1 тис. од;
- Збудувати та реконструювати насосні станції водовідведення – 700 од;
- Створити системи доочищення та повторного використання стічних вод – 100 од;
- Створити комплекси обробки, переробки та утилізації осадів стічних вод – 600 од;
- Забезпечити домогосподарства індивідуальними системами водовідведення – 1 млн од.

Плановані результати

70 % обсягу стічних вод проходять повний цикл біологічного очищення

70 % населення мають доступ до систем централізованого водовідведення

90 % населених пунктів забезпечені системами централізованого та нецентралізованого водовідведення

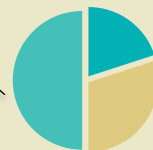
10 % осаду стічних вод повторно використовується

2 % очищених стічних вод повторно використовуються

Бюджет

Всього до 2034 року - 500 млрд грн, у тому числі:

Інші джерела 50%

Державний бюджет

20%

Місцевий бюджет

30%

Впровадження 2026–2034 роки

ДЕРЖАВНА СОЦІАЛЬНА ПРОГРАМА «СОЦВОДА»

Міністерство розвитку громад та територій України

Мета програми

Захист здоров'я людини шляхом забезпечення доступу до питної води в необхідних обсягах та якості у відповідності до Європейських стандартів

Захист довкілля

Сталий розвиток

Прозорі процедури

Головні заходи

- Збудувати та реконструювати мережі водопостачання – **60 тис. км**;
- Збудувати та реконструювати станції очищення питної води – **400 од**;
- Збудувати та реконструювати водозабірні споруди – **100 од**;
- Збудувати свердловини – **10 тис. од**;
- Збудувати споруди з виробництва та застосування замінників рідкого хлору – **100 од**;
- Ввести в експлуатацію сучасні лабораторії – **100 од**.

Плановані результати

100 %

населення забезпечено якісною та безпечною питною водою

100 % міст

забезпечено централізованим питним водопостачанням

70 % сіл

забезпечено централізованим питним водопостачанням

50 %

зменшення використання рідкого хлору для знезараження питної води

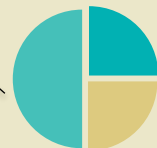
40 % питної води

виробляється з підземних джерел водопостачання

Бюджет

Всього до 2035 року - **350 млрд грн**, у тому числі:

Інші джерела **50%**

Державний бюджет

25%

Місцевий бюджет

25%

Впровадження 2026–2035 роки

СПІВПРАЦЯ У ВІДНОВЛЕННІ СФЕРИ ЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ВОДОВІДВЕДЕННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

Міністерство розвитку громад та територій України

SPARC

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Група управління та підтримки програми «ЕНЕРГОВОДА»

- супровід, моніторинг реалізації Програми та оцінка її ефективності
- розробка проектів нормативно-правових актів для реалізації Програми
- експертно-аналітична та консультативна підтримка проектів модернізації
- підтримка інституційного розвитку та підвищення спроможності підприємств ВКГ
- сприяння європейській інтеграції галузі

Секторальна робоча підгрупа з водопостачання та водовідведення «Офіс води»

- довгострокове стратегічне планування сектору
- координація політичних пріоритетів, програм, інвестицій
- поточна та майбутня міжнародна підтримка сектору
- обмін інформацією про допомогу донорів для підвищення її ефективності
- підтримка процесів відновлення, модернізації та європейської інтеграції сектору

Група цифрової трансформації в житлово-комунальному секторі

- створення національної цифрової платформи для збору, перевірки та аналізу інформації, що впливає на якість питної води
- забезпечення прозорості інвестицій в інфраструктуру та їх вплив на якість води
- швидке реагування на надзвичайні події у секторі
- узгодження національних практик моніторингу зі стандартами та вимогами ЄС

Партнерство на шляху до ЄС

СФЕРА ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ВОДОВІДВЕДЕННЯ – ДРАЙВЕР РОЗВИТКУ УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Міністерство розвитку громад та територій України

Завдання міністерства

Сприяти сталому розвитку України шляхом формування ефективної системи управління інноваційною розбудовою сфери водопостачання та водовідведення, її екологізації, соціалізації та економічній оптимізації для досягнення Європейських стандартів.

Екологічна складова програм

- Впровадження Систем управління впливом на довкілля (ISO 14000);
- Зменшення антропогенного впливу на водні об'єкти;
- Зменшення викидів CO₂;
- Зменшення використання небезпечних речовин.

Соціальна складова програм

- Впровадження Систем управління якістю (ISO 9000)
- Збільшення доступу населення до систем питного водопостачання
- Збільшення доступу населення до систем водовідведення;
- Покращення якості та безпеки питної води.

Економічна складова програм

- Впровадження Систем управління енергоефективністю (ISO 5000);
- Оптимізація мереж водопостачання та водовідведення населених пунктів;
- Зменшення втрат та витрат води;
- Зменшення енерговитрат;
- Створення нових робочих місць (близько 300 тис.)

Інноваційна складова програм

- Навчання 10 тис. персоналу підприємств сучасним методам та найкращим практикам;
- Впровадження сучасних технологій сфери водопостачання та водовідведення;
- Розробка нових проектів за європейськими стандартами (10 тис нових проектів).

Дякую за увагу!

Департамент систем життєзабезпечення Мінрозвитку
351 48 49 miu@mtu.gov.ua

Міністерство розвитку
громад та територій
України